

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้สื่อสภาพจริง โดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิด พัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ
3. นิสัยรักการอ่าน
4. แผนที่ความคิด
5. สื่อสภาพจริง
6. แผนการจัดการเรียนรู้
7. วิจัยปฏิบัติการ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 37 มีสาระสำคัญการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ยึดระดับการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งการกำกับดูแลประสาน ส่งเสริมสนับสนุน โรงเรียนเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ เพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงาม ของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน และมีความชัดเจนยิ่งขึ้นทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขันและความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลกและพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุง และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีมติเห็นชอบให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แทนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี เพื่อให้เป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้าน ร่างกาย ความรู้ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคม และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา การจัดการเรียนรู้ และก้าวทันเทคโนโลยี
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้ ปฏิบัติจริง
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุก กลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์สุจริต ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ผู้ที่ประพฤติตนตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

3. มีวินัย ผู้ที่มีวินัย หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ห้องเรียน โรงเรียน ครอบครัว และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

4. ใฝ่เรียนรู้ ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. อยู่อย่างพอเพียง ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

6. มุ่งมั่นในการทำงาน ผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม มุ่งแต่กำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

7. รักความเป็นไทย ผู้ที่รักความเป็นไทย หมายถึง ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูกตเวทิต์ ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

8. มีจิตสาธารณะ ผู้ที่มีจิตสาธารณะ หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์ สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสาระสำคัญได้ดังนี้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication) หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศ ในการฟัง-พูด อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Culture) หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศตาม วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือน และความแตกต่างระหว่างภาษาและ วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connection) หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เป็นพื้นฐานในการ พัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Communities) หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน สังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication)

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Culture)

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษาความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connection)

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษาความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Communities)

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างประเทศ

การเรียนการสอนภาษา เป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดระเบียบแนวความคิดและวิธีการสอนให้เข้าใจอย่างทอ้งแท้ ใช้เทคนิคการสอน วิธีสอน และแนวคิด ทฤษฎี ซึ่งเป็นที่มาของวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ในปัจจุบันมีแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหลากหลายแนวความคิด แต่ละแนวความคิดจะสร้างความคิดที่เป็นระบบให้กับครูผู้สอน เพื่อเป็นกรอบความคิดในการวางแผนพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษควรที่จะศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดหลักสูตร แนวการสอน การเรียนรู้ ซึ่งทั้งสามแนวคิดนี้ จะช่วยครูผู้สอนตัดสินใจวางแผนการจัดการเรียนการสอน คัดเลือกกิจกรรมประกอบ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรที่จะศึกษาแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การสอน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หรือเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

การวัดและประเมินผลการเรียน

การจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าการสอนบรรลุ เป้าหมายในระดับใด และผลการประเมินจะนำไปสู่การวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนใน ครั้งต่อไป และบ่งบอกความสามารถของผู้เรียนตลอดหลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้ หลักการ สำคัญในการประเมินผลที่พึงพิจารณา คือ การประเมินผลควรมีลักษณะเป็นการพัฒนาผู้เรียน เน้น คุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนเป็นภาพรวม ผลการประเมินต้องชี้ให้เห็นผลการปรับปรุง การเรียนการสอนของครูผู้สอน และความสำเร็จของผู้เรียนตามเป้าหมายหลักสูตรบ่งบอกถึงความ สามารถในการนำความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตจริงได้ ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดง ความสามารถที่หลากหลาย และนอกจากนั้นการวัดและประเมินผลยังเป็นการให้ข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคน รู้จักตนเอง เห็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง

ข้อมูลที่จะนำมาใช้ประเมินจะต้องได้มา โดยการเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย สอดคล้องกับรูปแบบการประเมินผลตามหลักสูตร ใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลาย รูปแบบ เลือกลมาใช้ให้เหมาะสมกับการสอนของครูผู้สอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ระบบการวัดผลประเมินผลจะต้องชี้ให้เห็นสภาพที่แท้จริง ของผู้เรียน

และสภาพการเรียนการสอน จากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออก สะท้อนให้เห็นความสามารถ อย่างหลากหลายในการพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถภาพที่มีในตนเอง และจากการ ลงมือปฏิบัติจริง ผู้ประเมินจะเป็นบุคคลหลายกลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้เรียน ซึ่งทำ หน้าที่ทั้งประเมินตนเองและประเมินเพื่อน

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียง ข้อความ ข่าว โฆษณา นิทาน และบทร้อยกรองสั้น ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ/เขียนสื่อที่ ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่าง ๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน เลือกร/ระบุหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อ ประเภทต่าง ๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

2. สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่าง ๆ ใกล้เคียง สถานการณ์ ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ใช้คำขอร้อง คำชี้แจง และคำอธิบาย ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม

3. พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์/เรื่อง/ประเด็นต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

4. เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับบุคคลและโอกาส ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

5. เปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียง ประโยคชนิดต่าง ๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบและ อธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

6. ค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน

7. ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

8. ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวม และสรุปความรู้/ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็นภาษาต่างประเทศ

9. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพ และสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100-2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

10. ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (Complex Sentences) สื่อความหมายตามบริบทต่าง ๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

สรุปได้ว่าจากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศทางโรงเรียนได้พัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากคู่มือหลักสูตรดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และได้กำหนดขอบเขตการวิจัยคือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนหนองเหล็กศึกษา อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดองค์การบริหารจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 95 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนหนองเหล็กศึกษา อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 34 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากการจับสลาก โดยการจัดห้องเรียนนั้น ได้จัดให้แต่ละห้องละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน

การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ

ความหมายของการอ่าน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้คำนิยามของการอ่านดังนี้

จวีลักษ์ณ์ บุญยะกาญจน (2547 : 3) กล่าวว่าไว้ว่า การอ่าน คือการบริโภคคำที่ถูกเขียนออกมาเป็นตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ โดยมีกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เริ่มมาจาก “แสง” ที่ถูกสะท้อนมาจากตัวหนังสือ ผ่านเลนส์นัยน์ตาและประสาทตา เข้าสู่เซลล์สมองไปเป็นความคิด (Idea) ความรับรู้ (Perception) และความจำ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ศรีธนา สีชาพา (2548 : 41) การอ่านคือการถ่ายทอดความหมายจากตัวหนังสือของผู้เขียนให้กับผู้อ่านซึ่งการอ่านไม่จำเป็นต้องมองเห็น ดังเช่นคนตาบอดสามารถอ่านอักษรเบรลล์ได้

ปุนรดา แจ่มเสียง (2553 : 121) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์

ซินท์ซ (Zintz. 1996 : 5) ให้คำจำกัดความการอ่านว่า คือ การถอดคำศัพท์ที่เขียนออกมาเป็นคำพูด การอ่านคือความเข้าใจภาษาของผู้เขียนขึ้นเป็นตัวหนังสือ

สรุปได้ว่า การอ่านหมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์

ความเข้าใจการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญอย่างมากในการแสวงหาความรู้ในปัจจุบัน การอ่านช่วยให้มนุษย์เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลการพัฒนาทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีผู้กล่าวถึงความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ดังนี้

กึ่งเพชร ป็องแก้ว (2545 : 11) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจในการอ่านว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ ความสามารถในการเข้าใจ คำ วลี ประโยค ในการอ่านบริบทต่าง ๆ เพื่อจับใจความสำคัญ บอกรายละเอียดของเรื่อง ลำดับความ ตีความ ขยายความ สรุปความจากเรื่องที่อ่าน หรือสิ่งที่ผู้เขียนต้องการ สื่อความหมายได้ โดยผู้อ่านจะใช้ประสบการณ์เดิม การคาดเดาเรื่องล่วงหน้า และความรู้ทางภาษาศาสตร์มาช่วยทำความเข้าใจความหมายโดยรวม

นุชศรา ทรัพย์นิษฐ์ (2546 : 28) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจในการอ่านว่าเป็นความสามารถในการเข้าใจคำ วลี ประโยค อนุเจต ตลอดจนเรื่องราวทั้งหมดที่อ่าน สามารถจับใจความสำคัญ และรายละเอียดของเรื่องได้ เรียงลำดับความ สรุปความได้จากสิ่งที่ผู้เขียนสื่อความหมายผ่านสื่อที่เป็นตัวเขียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านที่จะวิเคราะห์ ตีความ จับใจความ สรุปความ และจัดลำดับของเนื้อหาที่อ่าน สามารถเข้าใจ

ความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อความ
ประเภทความเข้าใจการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งเพราะผู้อ่านจะได้รับประโยชน์

จากการอ่าน เมื่ออ่านแล้วเกิดความเข้าใจหรือได้ความหมายที่ถูกต้องจากการอ่าน ประเภทความเข้าใจการอ่านนั้นสมุทร เช่นเชาวนิช (2542 : 73) ได้แบ่งประเภทของความเข้าใจไว้ 2 ประเภทดังนี้

1. เข้าใจแบบทันที (Receptive Comprehension) คือ ความเข้าใจที่ได้อาศัยความรู้ความหมายของศัพท์ต่าง ๆ ที่ผู้เขียนใช้เป็นส่วนใหญ่ ต้องรู้คำศัพท์ต่าง ๆ มากพอ จะต้องเข้าใจความหมายที่สำคัญ ๆ ของสำนวนและประโยคต่าง ๆ ที่ผู้เขียนใช้ขณะที่อ่านจะต้องมีสมาธิแน่วแน่จึงจะเข้าใจสิ่งที่อ่านได้โดยตลอด

2. ความเข้าใจแบบไตร่ตรอง (Affective Comprehension) คือ ความเข้าใจที่อาศัยความรู้ ทักษะ และความสามารถในหลาย ๆ ด้านเป็นหลักใหญ่ เพื่อที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องช่วยทำความเข้าใจต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมาย (Purpose) ของผู้เขียนว่าต้องการจะให้ความ

เพิลิคเพิลิน อธิบาย ชี้แจง สั่งสอน หรือชักจูง นอกจากนี้จะต้องสามารถพินิจพิจารณา และ ไตร่ตรองหาข้อสรุป (Conclusion) ให้เป็นไปตามความนึกคิดที่ผู้เขียนต้องการ ความเข้าใจแบบนี้ จะต้องพึงเหตุผล อาศัยการเปรียบเทียบระหว่างประสบการณ์ต่าง ๆ หรือสิ่งที่ได้พบเห็นมาแล้วในชีวิตเป็นสำคัญ

ความสามารถในการอ่าน

กึ่งเพชร ป้องแก้ว (2545 : 12) ได้แบ่งความสามารถในการอ่านออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

1. ความสามารถในการแปลความ (Textually Explicit Comprehension) เป็นระดับที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายในสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอไว้ในบทอ่านอย่างตรงไปตรงมาได้ ผู้อ่านที่มีความสามารถในระดับนี้จะสามารถระบุความคิดหลัก ความคิดรองของเรื่อง หรือ จัดเรียง ลำดับเหตุการณ์ หัวข้อเรื่องต่าง ๆ ในบทอ่านได้
 2. ความสามารถในการตีความหมาย (Textually Implicit Comprehension) เป็นระดับที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้นำเสนอไว้ในบทอ่านอย่างตรงไปตรงมาได้โดยที่ผู้อ่านที่มีความสามารถในระดับนี้สามารถที่จะตอบคำถามเชิงอ้างอิงได้ (Implicit or Interpretive Comprehension Question) สามารถสรุปและทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้ รวมทั้งรับรู้ถึง อารมณ์ ความคิด วัตถุประสงค์ของผู้เขียน ตลอดจนสามารถระบุความคิดหลักของเรื่องที่ผู้เขียน ไม่ได้นำเสนอไว้อย่างตรงไปตรงมาได้
 3. ความสามารถในการวิเคราะห์ สรุปความ (Critical Reading) เป็นระดับความสามารถในการวิเคราะห์ ตีความ และประเมินเนื้อหาที่อ่าน โดยสามารถแยกความแตกต่างของข้อมูลที่ปรากฏในเนื้อหาที่อ่านได้ว่า อะไรคือข้อเท็จจริง แล้วอะไรเป็นเพียงความเชื่อหรือความคิดเห็นของผู้เขียน และสามารถเปรียบเทียบเนื้อหาที่อ่านกับข้อมูลที่พบจากแหล่งอื่น ๆ ได้ ตลอดจน เข้าใจภาษาเชิงอุปมา ที่ผู้เขียนนำมาใช้และยังสามารถบอกได้ว่าผู้เขียนมีทัศนคติต่อเรื่องที่น่าเสนออย่างไร
 4. ความสามารถในการตีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Scripturally Implicit comprehension) เป็นความเข้าใจในระดับสูง ที่ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน นอกเหนือจากสิ่งที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ผู้จะต้องใช้ความรู้ และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่เข้ามา เชื่อมโยงกับสิ่งที่พบในบทอ่าน เพื่อทำการสังเคราะห์เนื้อหาในบทอ่านนั้น ๆ
- สรุปว่าความสามารถในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการแปลความ ตีความ วิเคราะห์และสรุปความได้อย่างริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่าน

ทักษะพื้นฐานของการอ่านเพื่อความรู้ความเข้าใจ

บัญชา อึ้งสกุล (2545 : 67) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านเพื่อความรู้ความเข้าใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1. การเข้าใจความหมายของคำ (Word Meanings) เป็นพื้นฐานสำคัญ ของความเข้าใจในการอ่าน ถ้าผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ชัดเจน และกว้างขวางย่อมจะทำให้เข้าใจประโยคและเรื่องราวที่อ่านได้ดี
2. การเข้าใจความหมายของกลุ่มคำ (Thought Units) เด็จะต้องอ่านหน่วยความคิด คือ แบ่งเป็นกลุ่มคำให้ได้ความหมายของคำที่ต่อเนื่องเป็นกลุ่ม ๆ แทนการอ่านทีละคำ เพราะการอ่านทีละคำจะเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในการอ่านทีละประโยค
3. การเข้าใจประโยค (Sentence Comprehension) นอกจากผู้เรียนจะเข้าใจความหมายของกลุ่มคำและคำแล้ว ต้องมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำ กลุ่มคำในประโยคด้วย
4. การเข้าใจอนุเลข (Paragraph Comprehension) ผู้เรียนจะเข้าใจอนุเลขได้ดี ก็ต่อเมื่อมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคในอนุเลข การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคก่อนข้างยาก แต่ถ้าผู้เรียนขาดความสามารถด้านนี้แล้วจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้
5. การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอนุเลข (Comprehension of Larger Units) ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องที่ยาวขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้เรียนสามารถจัดลำดับความคิดของเรื่องที่อ่านได้ และจะต้องมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอนุเลขด้วย

ทักษะพื้นฐานทั้งหมดจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน คือ ผู้อ่านจะเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีก็ต่อเมื่อผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำและกลุ่มคำ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการเข้าใจประโยค การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคก็ทำให้เข้าใจอนุเลขและการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอนุเลขก็จะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านทั้งหมด

องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน

เรวดี หิรัญ (2540: 150 – 151) ได้สรุปองค์ประกอบของการอ่านที่จะทำการวัดได้ อย่างน่าเชื่อถือ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับคำโดยทั่ว ๆ ไป หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับคำ ได้แก่ ความกว้าง ความลึก และขอบเขตของคำศัพท์ ความรู้เกี่ยวกับคำอย่างกว้างขวางหรือความชำนาญในการใช้คำ เป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุถึงความสามารถระดับสูงของทักษะการอ่านทุกชนิด
2. ความเข้าใจเรื่องราวที่ปรากฏอย่างชัดเจน ซึ่งรวมทักษะอื่น ๆ ด้วย เช่น การรู้ตำแหน่งของข้อความที่กล่าวถึงอย่างเจาะจง การเข้าใจความหมายตามตัวอักษรและความสามารถในการติดตามเรื่องที่อ่านตามลำดับ

3. ความเข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ รวมถึงความมีเหตุผลในการอ่าน ความสามารถในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ตลอดจนสามารถเดาเหตุการณ์เกี่ยวกับผลที่ตามมา การเข้าใจความหมายของคำจากเนื้อเรื่อง เข้าใจการจัดลำดับของเรื่องที่อ่าน ทราบถึงความสำคัญ และการจัดลำดับความคิด เข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ของข้อความที่อ่าน โดยการได้ข้อสรุปหรือหลักเกณฑ์จากเรื่องที่อ่าน

4. ความซาบซึ้ง หมายถึง ความสามารถในการทราบถึงความตั้งใจหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียน การทราบถึงอารมณ์หรือแนวรสของเรื่อง ความสามารถในการเข้าใจกลไกทางวรรณคดีที่ทำให้ผู้เขียนบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย

จะเห็นได้ว่า การอ่านกับความเข้าใจมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและกัน จนไม่อาจจะแยกออกจากกันได้ การอ่านเพื่อความเข้าใจในสิ่งที่อ่านจะขึ้นอยู่กับบทอ่าน บทอ่านจะต้องมีความสัมพันธ์กับความรู้เดิมของผู้อ่าน ความสามารถด้านภาษา และความสามารถในการนำพื้นฐานความรู้เดิมมาทำความเข้าใจกับบทอ่าน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่การรับข่าวสารจากสิ่งที่อ่าน (Input Text) การแปลความหมายหรือการทายสิ่งที่อ่านนั้น การทบทวนหรือการทายสิ่งที่หายไปแล้ว ผู้อ่านไม่จำเป็นจะต้องใช้ตัวแนะ (Clues) ทั้งหมดในการเดาความหมายข้อความที่อ่าน ผู้อ่านจะเลือกเอาข่าวสารบางอย่างในข้อความนั้นมาผนวกกับความรู้เดิมของผู้อ่าน เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จึงเกิดความเข้าใจสามารถตีความได้ และจับใจความสำคัญได้

ประโยชน์ของการอ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 3) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านว่าดังนี้

1. การอ่านเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้มีบุคลิกภาพดี รักษาสุขภาพ ดูแลบ้านเรือนให้สะอาด รักษาสิ่งแวดล้อม รับประทานอาหารถูกหลักอนามัยและโภชนาการ เวลาป่วยรู้จักไปหาหมอ หรือไปโรงพยาบาล รับประทานยาตามทีหมอสั่งอย่างเคร่งครัด
2. การอ่านเพื่อพัฒนาอาชีพก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ อ่านเพื่อรู้จักพัฒนาฝีมือหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ทันสมัย การประกอบอาชีพต่าง ๆ จำเป็นต้องอ่านเทคนิคและวิธีการที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ลดต้นทุนและปลอดภัย
3. การอ่านทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ การเดินทางไปต่างประเทศจะต้องอ่านก่อนล่วงหน้าเพื่อเตรียมเสื้อผ้าให้เหมาะสมกับภูมิอากาศของประเทศที่จะไป
4. การอ่านเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ถ้าประเทศใดมีพลเมืองไม่รู้หนังสือมีอยู่เป็นจำนวนมาก ประเทศนั้นย่อมไม่มีความเจริญก้าวหน้า จะเป็นประเทศที่ด้อยพัฒนามักมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยการปฏิวัติหรือรัฐประหารอยู่เป็นประจำ

สรุปได้ว่าการอ่านมีประโยชน์ คือ ช่วยในการพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่าน

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540: 179) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารว่า เป็นการอ่านเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งทีนอกเหนือไปจากการอ่านเพื่อศึกษาตัวภาษา เพราะในชีวิตจริง การอ่านสิ่งต่าง ๆ ผู้อ่านไม่ได้สนใจที่ตัวภาษา แต่สนใจที่สาระที่ได้รับหลังจากนั้นก็อาจจะมีการแสดงออกต่อสิ่งที่อ่านในรูปแบบต่าง ๆ จุดมุ่งหมายในการอ่านเป็นส่วนสำคัญสำหรับการอ่านเพื่อการสื่อสาร ในการอ่านเพื่อการสื่อสารนั้นสามารถจัดกิจกรรมในการสอนอ่านได้ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities) เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน ตัวอย่างกิจกรรมนี้ได้แก่
 - 1.1 ให้คาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้เดิมแล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน การคาดคะเนอาจจะผิดหรือถูกก็ได้
 - 1.2 ให้เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียงหรือจากรูปภาพ และการแสดงท่าทาง
 2. กิจกรรมระหว่างอ่าน (While-reading Activities) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้าง และเนื้อหาในเรื่องที่จะอ่าน กิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่
 - 2.1 ให้ลำดับเรื่องโดยให้ตัดเรื่องออกเป็นส่วน ๆ (Strip Story) อาจจะเป็นย่อหน้า หรือเป็นประโยคก็ได้ แล้วให้ผู้เรียนในกลุ่มลำดับข้อความกันเอง
 - 2.2 เขียนแผนผังโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง (Semantic Mapping)
 - 2.3 เติมข้อความลงในแผนผังของเนื้อเรื่อง (Graphic Organizer) ถ้าเรื่อง
- โดยสรุป
3. กิจกรรมหลังอ่าน (Post-reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมของผู้เรียนเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการพูด และการเขียนก็ได้
 - 3.1 ให้แสดงบทบาทสมมติ
 - 3.2 ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ เช่น เขียนแบบฟอร์ม วาดรูป เป็นต้น
 - 3.3 พูดแสดงความคิดเห็น

สรุป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่าน หมายถึง การวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนแสดงออกต่อสิ่งที่อ่านในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายในการอ่านเป็นส่วนสำคัญเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน

นิสัยรักการอ่าน

1. ความหมายของนิสัยรักการอ่าน

นิสัยรักการอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นมีผู้ให้ความหมายของนิสัยรักการอ่านไว้หลายท่าน ดังนี้

ปราณี รัตนัง (2541 : 10) ได้ให้ความหมายของนิสัยรักการอ่านไว้ว่า นิสัยรักการอ่านเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่านที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานาน จนกระทั่งสภาพจิตใจเกิดความสนใจที่จะอ่าน จิตใจจะถูกกระตุ้นให้อยากอ่าน ชอบที่จะอ่านและแสดงออกให้เห็นพฤติกรรม เช่น การใช้เวลาว่างในการอ่าน ลักษณะการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน มีสมาธิในการอ่าน มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน เป็นต้น นิสัยรักการอ่านเป็นสิ่งที่ดีงามเป็นที่พึงปรารถนาของสังคม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 593) ให้ความหมายไว้ว่า นิสัย คือ ความประพฤติที่เคยชิน เช่น ทำเป็นนิสัย

ฉวีวรรณ อุทกนิรันทน (2542 : 55) ให้ความหมายไว้ว่า นิสัยรักการอ่าน คือ การชอบอ่านจนเป็นนิสัย เมื่อมีเวลาว่างจะชอบอ่านมากกว่าทำอย่างอื่นและชอบอ่านหนังสือหรือวัสดุการอ่านทุกชนิด ทุกประเภท ทั้งหนังสือที่ให้ความบันเทิงและสารคดี

ดังนั้นนิสัยรักการอ่านจึงหมายความว่า ความประพฤติหรือพฤติกรรมที่เคยชินกับการอ่านเป็นประจำจนรู้สึกจะขาดการอ่านมิได้และมีความสุขกับการอ่าน

2. ความสำคัญของการสร้างนิสัยรักการอ่าน

การสร้างนิสัยรักการอ่าน มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ ซึ่งจะต้องเริ่มจากการสร้างความสนใจในการอ่านของเด็ก และส่งเสริมการอ่านตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียน ในปัจจุบันวิทยาการต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีนักวิทยาศาสตร์ นักจิตวิทยา นักการศึกษา และนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเด็กทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศหลายคนได้พบว่า การสร้างความสนใจในการอ่านมีความสำคัญมาก ควรเริ่มตั้งแต่ขณะที่เป็นทารกอยู่ในครรภ์ของมารดา จึงจะได้ผลดีต่อสมองของเด็กทารก และเมื่อเด็กเติบโตขึ้นมาก็ต้องปลูกฝังและสร้างความสนใจในการอ่านไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งมีนิสัยรักการอ่าน เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะทำให้ประสบความสำเร็จใน

การศึกษาเล่าเรียน ประสบความสำเร็จในชีวิต ในหน้าที่การงาน และมีนิสัยรักการอ่านไปจนชั่วชีวิต

3. องค์กรที่มีบทบาทในการสร้างนิสัยรักการอ่าน

การสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนต้องอาศัยองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทช่วยกัน มีผู้กล่าวถึงองค์กรที่มีบทบาทในการสร้างนิสัยรักการอ่านไว้หลายท่าน ดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 56) ได้กล่าวไว้ว่า องค์กรที่มีบทบาทในการสร้างนิสัยรักการอ่าน ได้แก่

1. บ้านหรือครอบครัว (Family) การสร้างความสนใจในการอ่านต้องเริ่มที่บ้านก่อน บ้านเป็นสถานที่ที่เด็กจะเรียนรู้ได้ทุกวัน ผู้มีบทบาทมากที่สุดคือ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ญาติผู้ใหญ่ และพี่เลี้ยงต้องเตรียมความพร้อมให้กับเด็กตั้งแต่การพัฒนาทารกในครรภ์ เป็นการเตรียมความพร้อมทั้งสมองและอารมณ์ เพื่อการเรียนรู้และการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วย

2. โรงเรียน (School) โรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญรองลงมาจากครอบครัวที่จะต้องให้ความรัก และความอบอุ่นเหมือนบ้านเสริมสร้างความสนใจในการอ่าน โดยจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนสร้างความสามารถในการอ่านให้กับเด็กอีกด้วย

3. ชุมชน (Community) ชุมชนมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านด้วยการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จัดห้องสมุดประชาชน (Public library) เพื่อบริการการอ่านให้แก่ชุมชน ในห้องสมุดประชาชนควรจัดสถานที่นั่งอ่านให้เหมาะสม ดึงดูดความสนใจนำไปอ่าน บางชุมชนอาจจะจัดห้องสมุดประชาชนสำหรับเด็ก โดยเฉพาะ (Children's library)

4. การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2549 : 7-8) ได้ให้แนวคิดในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านดังนี้ การอ่านหนังสือเป็นการพัฒนาตนเอง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากในการพัฒนาคนและพัฒนาสังคม การอ่านหนังสือของคนไทยเป็นกิจกรรมที่ไม่แพร่หลายแม้ในหมู่ผู้รู้หนังสือแล้ว โดยเฉพาะการอ่านหนังสือที่ดีและมีสาระยังมีน้อยลงไปอีก

แม่นมาส ขวลิต (2544 : 86) กล่าวถึงการส่งเสริมการอ่านไว้ ดังนี้

1. สนับสนุนให้เด็กสนใจใฝ่รู้ ตอบคำถาม ชักชวนให้สนใจสิ่งแวดล้อม สนับสนุนความใคร่รู้ของเด็ก สอนให้สังเกต

2. ส่งเสริมสุขภาพให้รับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ เพื่อความเจริญของร่างกายและสมอง สอนให้เขารู้จักใช้สายตา และการใช้หูเพื่อการฟัง สอนทักษะการอ่านซึ่งมีหลายวิธีที่ทดลองใช้กันมา เช่น สอนโดยประสบการณ์ เพื่อให้มีความรู้ความหมายของคำและประโยค สอนให้รู้ตัวอักษร การประสมคำ ให้ท่องวิธีประสมคำ ผีกฝนการอ่านโดยสมัครใจ

3. ส่งเสริมสนับสนุนประสบการณ์ชีวิต การเล่น การออกกำลังกาย การท่องเที่ยว ชมการแสดงศิลปกรรม ทำงานในบ้าน ทำงานศิลปะ เข้าค่าย ให้รู้จักฟัง รู้จักสมาคมกับผู้อื่น รู้จักเล่าประสบการณ์ของตน

4. ส่งเสริมทักษะ ฟัง พูด ถาม อ่าน เขียน คิด ทำ

5. จัดสภาพแวดล้อมตามอัธยาศัย ให้มีเวลาอ่านหนังสือบ้าง พยายามหาหนังสือไว้ที่บ้าน หรือให้เด็กไปชมร้านขายหนังสือ งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

6. ส่งเสริมการทำกิจกรรมที่ใช้ความรู้จากการอ่าน เช่น การเย็บผ้า การทำอาหาร งานอดิเรก การเขียน การทำรายงาน การทำหนังสือข่าวในโรงเรียน

7. สร้างบรรยากาศที่รื่นรมย์ในบ้าน ในสถานศึกษา ทำให้ทุกคนมีความสุข มีความปลอดภัยในชีวิต เอื้ออาหารต่อกัน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กิจกรรมส่งเสริมนิสัยการอ่าน หมายถึง กิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ทั้งร่างกายและสมองในการทำกิจกรรมการอ่าน เพื่อส่งเสริมความสนใจในการอ่าน และเกิดการพัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แผนที่ความคิด

โทนี บูซัน (Tony Buzan) เป็นชาวอังกฤษซึ่งเป็นผู้ได้ริเริ่มพยายามนำเอาความรู้เรื่องสมองมาปรับใช้กับการเรียนรู้ของเขา โดยพัฒนาการจากการจดบันทึกแบบเดิมที่จดบันทึกเป็นตัวอักษรเป็นบรรทัด ๆ เป็นแถว ๆ ใช้ปากกาหรือดินสอสีเดียวมาเป็นการบันทึกด้วยภาพ สัญลักษณ์แบบแผ่รัศมีรอบ ๆ ศูนย์กลาง สามารถช่วยคิด ช่วยจำ เข้าใจเนื้อหาได้ดีมากขึ้น

1. ความหมายของแผนที่ความคิด

ล้าลี รักสุทธี (2544 : 45) ให้ความหมายว่า แผนที่ความคิด คือ การนำทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ไม่ว่าจะเป็นสมองซีกซ้าย และขวา ในแผนที่ความคิดนั้นทำให้เด็กได้คิดวิเคราะห์ คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับ จำนวน ความเป็นเหตุผล ตรรกวิทยา ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความงาม ศิลปะโดยมีแถบเส้นประสาทคอร์ปัสคัลโลซัมเป็นเสมือนสะพานเชื่อมโยง

ทเนส ขำเกิด (2543 : 165 – 167) ให้ความหมายว่า เป็นผังวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ อันเป็นแผนที่ความคิด ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถคิดเอง ตัดสินใจเอง และสรุปความรู้ ได้เอง เห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาทั้งหมด

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2543 : 8) กล่าวว่า การสอนโดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) จะเป็นการฝึกวิเคราะห์ (สมองด้านซ้าย) และสังเคราะห์ (สมองด้านขวา) เป็น ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีความสมดุลทั้ง ร่างกาย ปัญญาและสังคม

สรุปแผนที่ความคิด หมายถึง การนำข้อมูลที่มีความสลับซับซ้อน นำมาจัดเป็นระบบ ใหม่ โดยการใช้ภาพ สี เส้น และการโยงใยเพื่อแสดงการเชื่อมโยง ความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เพื่อง่ายต่อการจดจำเนื้อหาที่เรียน ได้ยาวนานขึ้น

2. หลักในการสร้างแผนที่ความคิด

สุวิทย์ มูลคำ (2544 : 81 - 82) ได้สรุปหลักการสร้างแผนที่ความคิดไว้ดังนี้

1. เริ่มด้วยภาพสีตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษภาพ ๆ เดียวมีค่ากว่าคำพันคำซ้ำยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และเพิ่มความจำมากขึ้นด้วย
2. ใช้ภาพให้มากที่สุด ในแผนที่ความคิด จุดไหนที่ใช้ภาพได้ให้ใช้ก่อนคำสำคัญ (Key Word) หรือรหัส เป็นการช่วยการทำงานของสมองดึงดูดยุติและช่วยจำ
3. ควรเขียนความสำคัญบรรจงตัวใหญ่ ๆ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ เพื่อที่ว่าย้อนกลับมาอ่านใหม่จะให้ภาพที่ชัดเจน สะดุดตาอ่านง่ายและก่อผลกระทบต่อความคิดมากกว่าการใช้เวลาเพิ่มอีกเล็กน้อยในการเขียนตัวให้ใหญ่ อ่านง่ายชัดเจน จะช่วยให้เราประหยัดเวลาได้เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่อีกครั้ง
4. เขียนคำสำคัญเหนือเส้นแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อให้ Mind Mapping มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ
5. คำสำคัญควรมีลักษณะเป็น “หน่วย” โดยสำคัญ 1 คำ ต่อเส้น 1 เส้น คำละเส้น เพราะว่าจะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้อย่างเป็นอิสระเปิดทางให้ Mind Mapping คล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น
6. ระบายสีให้ทั่วแผนที่ความคิด เพราะสีช่วยยกระดับความจำเพลลิตา กระตุ้นสมองซีกซ้าย
7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ควรปล่อยให้หัวคิดมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่างกังวลว่าตรงไหนดี จะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะล้วนแต่จะทำให้งานล่าช้า

3. ข้อเสนอแนะในการเขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping)

ลำลี รักสุทธิ (2544 : 47) ได้กล่าวว่าถึงข้อเสนอในการเขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ไว้ดังนี้

1. การสร้างภาพศูนย์กลาง การทำภาพให้น่าสนใจ ภาพควรมีสีไม่น้อยกว่า 3 สี ขนาดของภาพไม่ควรมีขนาดใหญ่จนเกินไปขนาดพอเหมาะประมาณ 2 ตารางนิ้วภาพไม่จำเป็นต้องมีภาพเดียว อาจมีหลาย ๆ ภาพหรือหลาย ๆ สิ่ง ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นถ้าเป็นภาพมีลักษณะเคลื่อนไหวก็จะดีไม่ควรใส่กรอบภาพศูนย์กลาง เพราะกรอบอาจจะเป็นสิ่งที่สกัดกั้นการไหลของความคิด

2. การหาคำสำคัญ (Key Word) คำสำคัญควรเป็นคำเดียว วลี หรือข้อความสั้น ๆ ควรเป็นคำที่สื่อความหมายได้ดี แสดงถึงจุดเน้นกระตุ้นความสนใจง่ายแก่การจำ

3. การหาความคิดรองหรือการแต่งกิ่ง ควรเป็นคำสำคัญที่รองลงไป หรือเป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับคำสำคัญ เพื่อเป็นการลงรายละเอียดควรเขียนบนเส้นที่ต่อออกไป แต่ละเส้นจะเรียงลงไปเรื่อย ๆ ถ้าต้องการเน้นอาจทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบใส่กล่องหรือขีดเส้นใต้คำ ภาพ เส้น บนสาขาเดียวกันควรใช้สีเดียวกัน การแตกกิ่งไม่ควรให้เอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง ควรแตกกิ่งเพื่อให้ได้ภาพแผนที่ความคิด ที่สมดุล การแตกกิ่งควรแตกทิศเฉียงมากกว่าแตกบน - ล่าง

4. ลำดับขั้นตอนในการทำ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 154) ได้สรุปหลักการสร้างแผนที่ความคิดของ โทนี บูซาน (Tony Buzan) ไว้ดังนี้

1. เริ่มด้วยภาพสี่ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาพ ๆ เดียวมีค่ากว่าค่านับพันคำและยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และยังเพิ่มความจำมากขึ้นด้วย
2. ใช้ภาพให้มากที่สุดในพื้นที่ความคิด ก่อนคำสำคัญ (Key Word) หรือรหัส เพื่อเป็นการช่วยการทำงานของสมอง คึงจุดสายตา และช่วยในการจำ
3. ควรเขียนคำสำคัญบรรจงตัวใหญ่ ๆ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่จะให้ภาพที่ชัดเจน สะดุดตา อ่านง่าย และก่อผลกระทบกับความคิดมากกว่าการใช้เวลาเพิ่มอีกเล็กน้อยในการเขียนตัวใหญ่จะทำให้อ่านง่าย ชัดเจน และจะช่วยให้สามารถประหยัดเวลาได้เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่อีกครั้ง
4. เขียนคำสำคัญเหนือเส้น และแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อให้ แผนที่ความคิด มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ

5. คำสำคัญควรจะมีลักษณะเป็น “หน่วย” โดยคำสำคัญ 1 คำต่อเส้น 1 เส้น คำละเส้น เพราะจะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้อย่างอิสระ เปิดทางให้แผนที่ความคิดคล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น

6. ระบายสีให้ทั่ว แผนที่ความคิด เพราะสีช่วยยกระดับความจำ เพลินตากระตุ้นสมอง ชักชวน

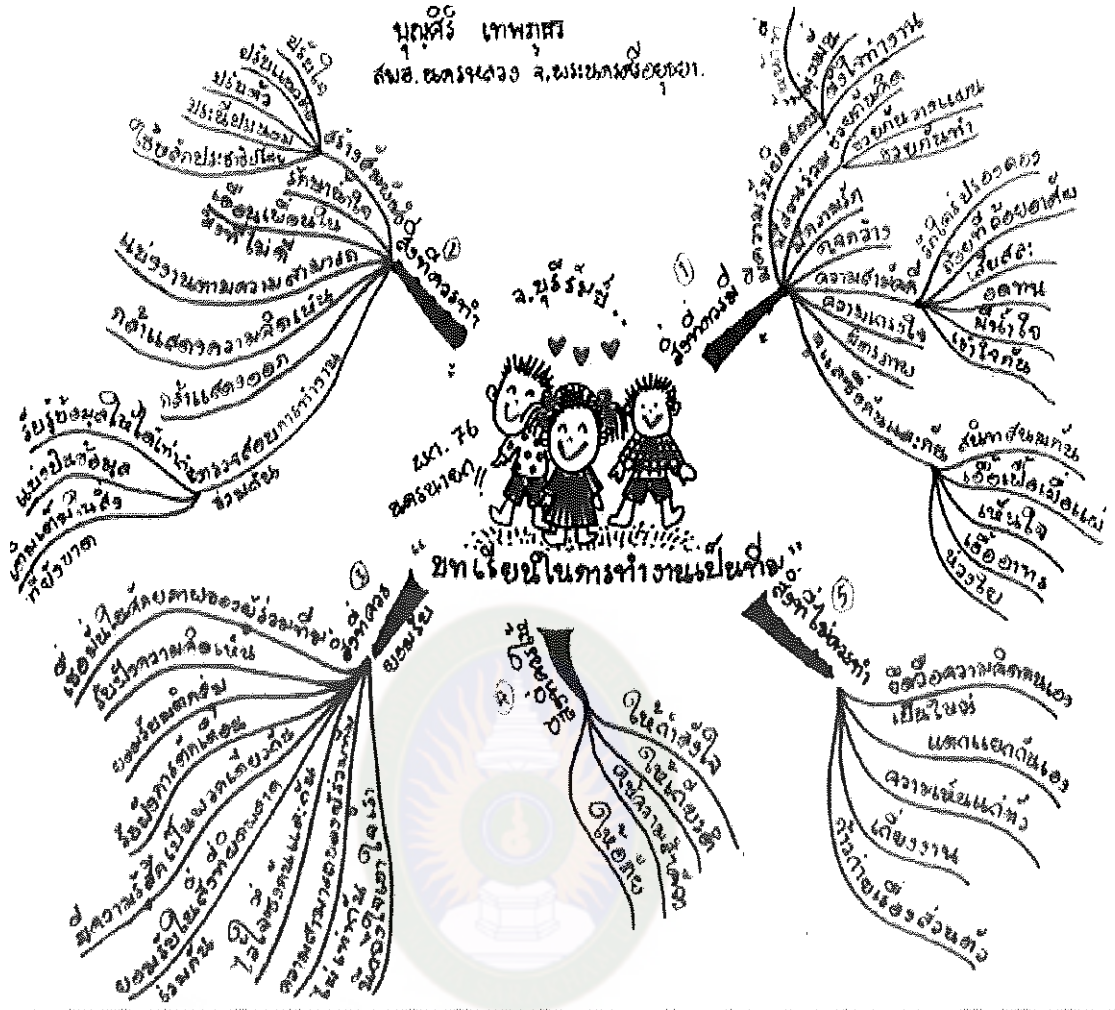
7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ควรปล่อยให้หัวใจมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่ามัวคิดว่าจะเขียนลงตรงไหนดี หรือจะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะส่วนแต่จะทำให้งานล่าช้าอย่างน่าเสียดาย

5. ลักษณะแผนที่ความคิด (Mind Mapping)

แผนที่ความคิดเป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็น โครงสร้างในภาพรวมโดยใช้ เส้น คำ ระยะห่างจากจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรง เรขาคณิต และภาพที่แสดงความหมายและความเชื่อมโยงของความคิดหรือสาระนั้น ๆ มีขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้

5.1 เขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกลาง แล้วแตกสาขาออกเป็นความคิดรวบยอดย่อย ๆ ตัวอย่างเช่น

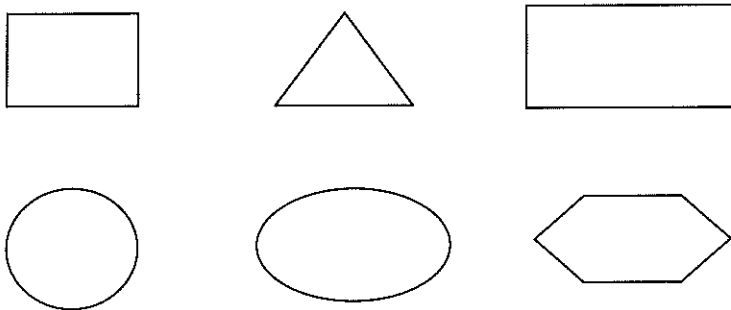
บุณศิริ เกาฬภทร
 สบ.ศ. ๒๕๓๙๔๘๖ จ.ขอนแก่น ๕๖๓๒๕๖๑

แผนภาพที่ 1 ตัวอย่างการเขียนแผนที่ความคิด

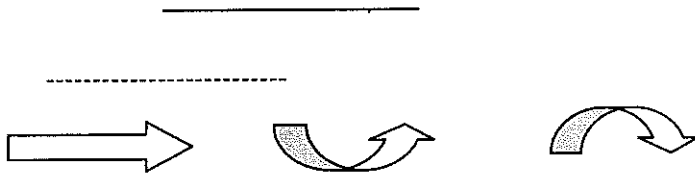
ที่มา <http://www.bloggang.com/viewdiary>

5.2 เขียนคำที่เป็นตัวแทนความหมายของความคิดนั้นๆลงไปและใช้รูปทรงเรขาคณิต แสดงระดับคำ คำใดอยู่ในขอบเขตหรือระดับเดียวกัน ให้รูปทรงเรขาคณิตเดียวกันล้อมกรอบคำนั้น รูปทรงเรขาคณิตที่นิยมใช้กัน โดยทั่วไปมีดังนี้

แผนภาพที่ 2 รูปเรขาคณิตในแผนที่

5.3 ลากเส้นเชื่อมโยงความคิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ
เส้นที่ใช้อาจเป็นเส้นตรง เส้นโค้ง หรืออาจใช้ลูกศร แสดงความเชื่อมโยงของความคิดต่าง ๆ
ตัวอย่างการใช้เส้นมีดังนี้

แผนภาพที่ 3 เส้นที่ใช้ในแผนที่

สรุปได้ว่าแผนที่ความคิด (Mind Mapping) เป็นการสอนที่มีกระบวนการที่เป็นขั้นตอน และมีหลากหลายรูปแบบ เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจดจำ การวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นการทบทวนความรู้เดิม และสรุปเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

6. การสอนอ่านโดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด

ไฮมิลช และพิทเทลแมน (Heimlich and Pittelman. 1986 : 5) กล่าวว่า เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด สามารถนำไปใช้กับการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับจอห์นสัน และเพียร์สัน (Johnson and Pearson. 1984 : 12-13) ไว้ 3 ด้านคือ

6.1. การใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดในการสอนคำศัพท์

6.1.1 เลือกคำศัพท์หรือหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับที่จะเรียนมา 1 คำหรือ 1 เรื่อง

6.1.2 เขียนคำศัพท์ หรือหัวเรื่องนั้นลงกระดาษ

6.1.3 กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาคำศัพท์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องให้ได้มากที่สุด แล้วจัดกลุ่มคำศัพท์นั้นเป็นหัวข้อย่อย ๆ (Categories)

6.1.4 ผู้เรียนแต่ละคนเสนอรายงานคำศัพท์ที่คิดไว้ อภิปราย แล้วเขียนคำศัพท์นั้นเข้าเป็นกลุ่มหัวข้อประกอบกันจนเป็นแผนที่ความคิด

6.1.5 พยายามให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างแผนที่ความคิด

6.1.6 ให้ผู้เรียนได้ฝึกการจำแนกคำศัพท์โดยใช้หัวข้อย่อย ๆ ในแผนที่ความคิด

6.1.7 การอภิปรายแผนที่ความคิดที่สร้างขึ้น เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในบทเรียน เพราะมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ให้มีพร้อมความหมายจากคำศัพท์ที่เคยเรียนรู้มาแล้วและมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์ในแผนที่ความคิด

6.2 การใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดในกิจกรรมก่อนและหลังการอ่าน

แมคเนล (Macneil. 1984 : 65 ; อ้างถึงใน นกคณ ปุชูประเสริฐ. 2534 : 24) เสนอว่าเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด นอกจากจะเหมาะสำหรับการสอนคำศัพท์แล้ว ยังสามารถนำมาใช้กับการสอนอ่านได้โดยเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดจะให้ความรู้หรือข้อมูลพื้นฐานในเรื่องก่อนการอ่าน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิม การใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดก่อนการอ่านนั้น ก็เพื่อประโยชน์ที่สำคัญ 3 ประการคือ

- 6.2.1 เสนอคำศัพท์ที่สำคัญในเรื่องที่จะอ่าน
- 6.2.2 ประเมินความรู้เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับหัวเรื่องที่จะอ่าน
- 6.2.3 กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

ในการสอนนั้นจะมีการสร้างแผนที่ความคิด ของเรื่องก่อนการอ่านเพื่อเป็นการกระตุ้นความรู้เดิม และเรียนรู้คำศัพท์ในขณะที่อ่านผู้เรียนจะมีการเปลี่ยนแปลงแผนที่ความคิดของตนตามเรื่องเนื้อหาที่อ่าน ในช่วงหลังการอ่านการอภิปรายเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนและเป็นการผสมผสานความรู้ใหม่ สำหรับการใช้นี้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด หลังการอ่านนั้นผู้เรียนจะสร้างแผนที่ความคิดของตนเองหลังจากที่ได้อ่านเรื่อง แล้วมีการอภิปรายสรุปแผนที่ความคิด ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นเพื่อตรวจสอบใจความสำคัญในเรื่องที่อ่าน การสร้างแผนที่ความคิดหลังการอ่าน จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการทบทวนความจำ ความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน สรุปรวบรวม และเสนอแนะข้อมูลที่อ่าน ออกมาเป็นแผนที่ความคิด ตัวอย่างการนำไปใช้

ไฮมิลช และพิทเทลแมน (Heimlich and Pittelman, 1986 : 10 -13) ได้เสนอตัวอย่างการใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด เป็นกิจกรรมหลังการอ่านกับนักเรียนระดับ 1

จำนวน 6 คน นักเรียนได้อ่านเรื่อง Kate and the Zoo แล้วสร้างแผนที่ความคิด เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้คำศัพท์และทักษะความเข้าใจ

จุดประสงค์

1. เพื่อเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่จากเรื่องที่อ่าน
2. เพื่อฝึกความสามารถในการจำและลำดับเหตุการณ์ของเนื้อเรื่องที่อ่าน
3. เพื่อให้จับใจความสำคัญของเรื่องได้
4. เพื่อฝึกทักษะการตีความหมายจากรูปภาพและข้อความที่อ่าน

กระบวนการเรียนการสอน

1. ทบทวนแผนที่ความคิด
2. อธิบายให้นักเรียนฟังถึงเรื่องที่ได้อ่าน และทำแผนที่ความคิดหลังการอ่าน โดยครูไม่สร้างแผนที่ความคิดให้นักเรียนดู
3. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง และฝึกทำแผนที่ความคิดเป็นกลุ่มย่อย

4. ครูให้นักเรียนบอกสิ่งที่นักเรียนจำได้จากเรื่องที่อ่าน แล้วให้ตัดสินใจว่าควรนำไปเขียนไว้ภายใต้หัวข้อใด จนได้ข้อมูลครบทุกข้อ
 5. ให้นักเรียนอ่านเรื่องอีกครั้ง เพื่อหารายละเอียดเพิ่มเติมลงในแผนที่ความคิด
 6. ให้นักเรียนจัดลำดับหัวข้อที่สำคัญตามลำดับ โดยครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนจำเรื่องที่อ่านได้
 7. ให้โอกาสแก่นักเรียนในการมีส่วนร่วมคิดหัวเรื่องให้มาก ๆ
- ฝึกทักษะในการอ่าน

โฮมิลช และพิทเทลแมน อ้างอิงจาก ฮานฟ (Heimlich and Pittelman, 1986 : 8-22 ; citing Hanf, 1971 : 225-230) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างแผนที่ความคิด ไว้ดังนี้

1. สรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน (Main Idea) โดยเขียนใจความสำคัญหรือชื่อเรื่อง (Title) ไว้ภายในวงกลม หรือสี่เหลี่ยม หรืออาจจะเป็นรูปทรง อะไรก็ได้
2. สรุปหรือหาหัวข้อย่อย (Second Categories) ที่เนื้อเรื่องกล่าวถึง และวงกลมหรือสี่เหลี่ยมล้อมรอบ แล้วโยงหัวข้อต่าง ๆ เข้ากับใจความสำคัญ
3. หารายละเอียดสนับสนุน (Supporting Details) ผู้เรียนจะต้องอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียดเพื่อเก็บรายละเอียดที่จะทำให้การสร้างแผนที่ความคิดสมบูรณ์แล้ว โยงรายละเอียดสนับสนุนเข้ากับหัวข้อย่อย

จากแนวการสอนโดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิดดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปเป็นแนวการสอนการอ่านโดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดดังนี้

1. กิจกรรมก่อนอ่าน (Pre-reading Activity) เป็นกิจกรรมการสร้างความสนใจและปูพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะอ่านเพื่อทบทวนความรู้เดิม โดยครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ประสพการณ์ใหม่โดยให้นักเรียนเดาความหมายจากสื่อสภาพจริง และคาดคะเนเรื่องที่อ่านเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดถึงความรู้เดิมนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน การคาดคะเนอาจจะผิดหรือถูกก็ได้ นักเรียนอ่านและรวบรวมข้อมูลเพื่อความเข้าใจ กระตุ้นความสนใจโดยใช้กิจกรรมเสริม นักเรียนฝึกออกเสียงคำศัพท์ สะกดคำศัพท์ บอกความหมายของคำศัพท์ โดยใช้แบบฝึกและเกมเพื่อเสริมแนวความคิดรวบยอดด้านโครงสร้างไวยากรณ์

2. กิจกรรมระหว่างอ่าน (While-reading Activities) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้าง และเนื้อหาในเรื่องที่อ่าน แล้วสรุปเรื่องโดยสรุปเรื่อง โดยเขียนแผนผังความคิด เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจ จนสามารถอ่านได้และสามารถเขียนแผนผังความคิดได้เอง โดยการสรุปความเข้าใจแยกประเด็นหลักและประเด็นรอง ดังนี้

2.1 หาใจความสำคัญของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ ตัวละครสำคัญ

2.2 เขียนใจความสำคัญของเรื่องที่เป็นความคิดหลัก ไว้เป็นแกนกลาง

2.3 ลากเส้นออกรอบ ๆ จากความคิดหลักตรงแกนกลางซึ่งอาจเป็นคำหรือภาพก็ได้เขียนความคิดรองบนเส้น

2.4 ลากเส้นต่อแต่ละเส้นจากเส้นความคิดรองออกไป แล้วเขียนความคิดย่อยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดรอง

2.5 ให้นักเรียนตกแต่งแผนที่ความคิดที่สร้างขึ้นด้วยสี สวดลายต่าง ๆ เพื่อความสวยงามและกระตุ้นความสนใจ

ในขั้นระหว่างการอ่านนี้ครูจะให้นักเรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม และในระยะแรก ๆ ครูจะช่วยนักเรียนหาคำและสรุปคำสำคัญต่างๆที่เป็นความคิดหลักและความคิดย่อย และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคำต่าง ๆ ในการเขียนแผนที่ความคิดเพื่อให้นักเรียนเข้าใจจนสามารถอ่านเรื่องและสามารถเขียนแผนที่ความคิดได้ด้วยตนเอง

3. กิจกรรมหลังอ่าน (Post-reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน นักเรียนแสดงความคิดเห็นหรือแสดงความสามารถเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน นำเสนอแผนผังความคิด สรุปจากเรื่องที่อ่าน และเล่าเรื่องที่อ่านจากความเข้าใจของนักเรียน โดยใช้แผนผังความคิดเป็นสื่อในการเล่าเรื่องและเชื่อมโยงสู่ทักษะอื่น

สื่อสภาพจริง

1. ความหมายของสื่อสภาพจริง

การเลือกสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตรงตามสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะสื่อที่ใช้ในการสอนทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสาร จากการศึกษางานวิจัยและนักการศึกษาหลายท่านมีความเห็นว่า สื่อสภาพจริง (Authentic Texts) เป็นสื่อที่เหมาะสมในการนำมาใช้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านเพื่อการสื่อสาร ดังมีผู้ให้ความหมายของสื่อสภาพจริงดังนี้

วิสาข์ จิตวิวัฒน์ (2541 : 5) ได้ให้ความหมายสื่อสภาพจริง ดังนี้ สื่อสภาพจริงคือ เอกสารที่ไม่ได้เขียนขึ้นมาเพื่อจุดประสงค์ในการสอนภาษาโดยตรง เพราะบทอ่านที่เขียนขึ้นเป็นเครื่องมือในการสอนศัพท์และไวยากรณ์ จะมีลักษณะไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากผู้เขียนจะเขียน โครงสร้าง หรือไวยากรณ์ที่ต้องการสอนให้ปรากฏในตัวเนื้อหามากเกินไป แนวการสอนเพื่อการสื่อสารมีแนวคิดว่ บทอ่านควรเป็นลักษณะที่เป็นเอกสารที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น โฆษณ ข่าวก นิตยสาร หรือป้ายประกาศ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการอ่านข้อความต่าง ๆ เหล่านี้ในชีวิตประจำวัน การนำเอกสารจริงมาใช้ ไม่ควรแก้ไขให้ภาษาง่ายขึ้น สรุป หรือย่อจะทำให้ข้อความผิดไปจากเดิม ทั้งนี้เพราะเอกสารที่ผู้เขียนจะได้อ่านพบในชีวิตประจำวันนั้น ไม่มีใครปรับ

ระดับความยากง่ายให้ ต้องเตรียมพร้อมที่จะอ่านเอกสารที่อาจจะมีระดับความยากง่ายตรงตามความเป็นจริง

กิลสัน และ คอสเต (Gillsson & Coste : 15) ; อ้างใน กมลทิพย์ รัชชนะกุล (2548 : 10) ได้อธิบายความหมายของสื่อสภาพจริงไว้ว่า สื่อสภาพจริงเป็นเอกสารทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นเอกสารที่เป็นสิ่งพิมพ์หรือเอกสารที่เป็นเสียง ซึ่งมีได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษา แต่เป็นเอกสารของจริง ที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร โดยทั่วไป มีจุดประสงค์เพื่อสื่อความหมายในชีวิตจริง ๆ เช่น บทสนทนาบางตอนที่ไปบันทึกเสียงมา ข่าวในหนังสือพิมพ์ ประกาศโฆษณา นวนิยาย ในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา รูปภาพ ละครกา เป็นต้น

สรุปได้ว่าสื่อสภาพจริง คือ สื่อชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันของเจ้าของภาษา โดยไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำมาใช้ในการสอนภาษาโดยตรง จากความสำคัญของภาษาอังกฤษ สื่อสภาพจริงเหล่านี้จึงได้นำมาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถพบเห็นสื่อสภาพจริงได้ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว ดังนั้นจึงเป็นการดีที่นักเรียนจะได้เรียนภาษาจากสื่อสภาพจริงเพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์ในชีวิตจริง อันจะนำไปสู่เป้าหมายที่แท้จริงในการสอนภาษาตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

2. การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)

ทิสนา แจมมณี (2545 : 135-136) ได้ให้นิยามความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริงว่า เป็นการดำเนินการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนได้เผชิญสภาพการณ์จริง ปัญหาจริงในบริบทจริงและร่วมกันศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะแก้ปัญหา และได้รับผลในชีวิตจริง โดยได้กำหนดตัวบ่งชี้ไว้ ดังนี้

1. มีการนำผู้เรียนเข้าไปเผชิญสถานการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริง
2. มีการร่วมกันคิด วิเคราะห์ปัญหา แสวงหาความรู้ ข้อมูล และวิธีการต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ศึกษาทำความเข้าใจความรู้และข้อมูล และนำข้อมูลความรู้มาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา
3. มีการตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน
4. ได้รับผลการตัดสินใจและการกระทำของตนจากสังคม (ตามเกณฑ์มาตรฐานในชีวิตจริง)
5. มีการอภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ สะท้อนความคิด เกี่ยวกับการเรียนรู้ของตน
6. มีการวัดและประเมินผล ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

การเรียนรู้ตามสภาพจริงนั้น ตามหลักการแล้ว ควรเป็นการเรียนรู้ที่ไม่แยกออกจากบริบท (Context) เป็นการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามสภาพและบริบทจริงไม่ดึงเอาเรื่องนั้นออกจากบริบทที่เป็นอยู่ อย่างไรก็ตามในระยะหลังได้มีแนวคิดเพิ่มเติมว่าเราสามารถจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงในห้องเรียนได้ หากสามารถจัดให้กระบวนการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญ ๆ ที่คล้ายคลึงเช่นเดียวกับที่เกิดในสภาพจริง ซึ่งกอร์ดอน (Gordon, 1998 : 390 – 393) ได้วิเคราะห์หาองค์ประกอบดังกล่าวได้ดังนี้

1. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง บุคคลมักเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ อยู่เสมอ เล็กบ้างใหญ่บ้าง และจะต้องคิดตัดสินใจ และลงมือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ตามสภาพจริง จึงต้องมีปัญหา การคิด การตัดสินใจ การกระทำ และผลของการคิดการตัดสินใจ

2. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง เมื่อมีปัญหที่ต้องตัดสินใจแก้ไขบุคคลจะแสวงหาทางแก้ไขโดยใช้ทรัพยากรหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ตนมีอยู่หรือหามาได้ บุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่ช่วยตนได้ในทางใดทางหนึ่ง จะใช้ทรัพยากรรอบตัว เช่น หนังสือพิมพ์ โทรศัพท ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาแก้ปัญหา ตามสภาพจริงไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการที่นั่งเรียนกันเป็นแถวเหมือนสภาพในห้องเรียน

3. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง บุคคลใช้ความรู้ ทักษะ และเกิดความรู้สึกหรือพัฒนาเจตคติไปพร้อมๆกันตามสภาพจริง บุคคลจะดำเนินการจัดการเมื่อเกิดปัญหาใด ๆ บุคคลจะต้องคิด ตัดสินใจ โดยใช้ความรู้ที่มีและแสวงหาข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจมาใช้ ซึ่งการตัดสินใจกระทำนั้น ๆ จะส่งผลให้เกิดความรู้ ทักษะและเจตคติอื่น ๆ ตามมาด้วย ดังนั้น การพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติต่างๆตามสภาพจริง จึงเป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นในบริบทตามสภาพจริง ๆ นั้น

4. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริงบุคคลจะเลือกรับรู้และเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่มีความหมายกับตนเอง ซึ่งมักจะเป็นสิ่งที่บุคคลจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ทักษะในการเข้าใจผู้อื่น การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ เป็นต้น ตามสภาพจริงบุคคลไม่ได้รับรู้หรือเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามา

5. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง สิ่งทั้งหลายจะเชื่อมโยงกัน ความรู้ทักษะ เจตคติที่เรียนรู้ในบริบทหนึ่ง จะได้รับการถ่ายโอนไปใช้ในบริบทอื่น ๆ และจะได้รับการปรับเปลี่ยนและพัฒนาไปเรื่อย ๆ ดังนั้น การเรียนรู้จึงมีลักษณะของการพัฒนาแบบเป็นเกลียว คือ จะมีพัฒนาการจากฐานเดิมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

6. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง เมื่อบุคคลกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งบุคคลมักจะได้รับข้อมูลย้อนกลับว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นดี – ไม่ดีเหมาะ – ไม่เหมาะจากบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ข้อมูล

ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นมาตรฐานคุณภาพตามความเป็นจริงในชีวิตจริง (Real – life Standards of quality) ดังนั้นหากผู้สอนไม่สามารถที่จะนำผู้เรียนไปเรียนรู้ตามสภาพจริงในบริบทจริงได้ ผู้สอนสามารถที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้เกิดขึ้นในห้องเรียนได้โดยการจัดสภาพการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนในห้องเรียนให้มีองค์ประกอบของการเรียนรู้เช่นเดียวกันกับที่เกิดขึ้นตามสภาพจริง กล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาที่เป็นจริง ได้คิด ได้แสวงหาข้อมูลที่จะใช้ในการตัดสินใจ และได้ตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยผู้เรียนจะได้รับผลการประเมินการกระทำของตนตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง และมีโอกาสที่จะนำการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติไปใช้ในบริบทอื่น ๆ และพัฒนาปรับปรุงต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่ง กอร์ดอน (Gordon. 1998 : 6) ได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมไว้ 3 ระดับ ดังนี้

6.1 การจัดกิจกรรมแก้ปัญหาท้าทายความสามารถทางวิชาการ (Academic challenges) ได้แก่ การนำเนื้อหาสาระที่ต้องการสอนมาปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของปัญหา แล้วให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา ได้ร่วมมือกันหาทางแก้ไข แสวงหาข้อมูล นำข้อมูลทางวิชาการมาใช้ในการตัดสินใจ ตัดสินใจลงมือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง และประเมินด้วยมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง

6.2 การจัดกิจกรรมสวมบทบาทในสถานการณ์จำลอง (Scenario challenges) ได้แก่ การนำเนื้อหาสาระที่ต้องการสอนมาจัดทำเป็นสถานการณ์จำลองที่สะท้อนความเป็นจริงในชีวิตจริง แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทใดบทบาทหนึ่งและลงไปเล่นในสถานการณ์จำลองนั้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาและใช้ความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเข้าใจสภาพการณ์จริงและชีวิตจริง

6.3 การจัดกิจกรรมเผชิญปัญหาตามสภาพจริง (Real – life problems) ได้แก่ การนำผู้เรียนไปเผชิญปัญหาจริงในบริบทจริงและร่วมกันศึกษาเรียนรู้เพื่อที่จะแก้ปัญหาที่ตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาที่นั้น และได้รับผลจากการกระทำนั้น ๆ

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญสภาพการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริง และร่วมกันศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูล และวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหานั้น และได้รับผลการประเมินตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง

3. แนวคิดและหลักการของการประเมินผลตามสภาพจริง

ผู้เชี่ยวชาญในด้านการวัดและประเมินผลกล่าวถึงแนวคิดและหลักการประเมินผลตามสภาพจริงที่สำคัญดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 183) กล่าวไว้ว่า

- 3.1 การประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน (Skill Assessment) แต่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Complex Thinking Skill) ในการทำงาน ความร่วมมือ ในการแก้ปัญหา และการประเมินตนเองทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
- 3.2 การประเมินตามสภาพจริง เป็นการวัดและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน
- 3.3 การประเมินตามสภาพจริง เป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกตสภาพงานปัจจุบัน (Current Work) ของนักเรียน และสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง
- 3.4 การประเมินตามสภาพจริง เป็นการผูกติดนักเรียนกับงานที่เป็นจริง โดยพิจารณาจากงานหลาย ๆ ชิ้น
- 3.5 ผู้ประเมินควรมีหลาย ๆ คน โดยมีการประชุมระหว่างกลุ่มผู้ประเมินเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน
- 3.6 การประเมินต้องดำเนินการไปพร้อมกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
- 3.7 นำการประเมินตนเองมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามสภาพที่แท้จริง
- 3.8 การประเมินตามสภาพจริง ควรมีการประเมินทั้ง 2 ลักษณะ คือ การประเมินที่ เน้นการปฏิบัติจริง และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน

4. ลักษณะสำคัญของการวัดและการประเมินผลจากสภาพจริง

ลักษณะสำคัญของการวัดและการประเมินผลจากสภาพจริงมีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545 : 159)

- 4.1 การวัดและการประเมินผลจากสภาพจริงมีลักษณะสำคัญคือ ใช้วิธีการประเมิน กระบวนการคิดที่ซับซ้อนความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของผู้เรียนในด้านของผู้ผลิต และกระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง
- 4.2 เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควร ส่งเสริมและส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล
- 4.3 เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้ง ตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นตนเอง สามารถพัฒนาข้อมูล ได้
- 4.4 ข้อมูลที่ประเมินได้จะต้องสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและการ วางแผนการสอนของผู้สอนว่าสามารถตอบสนองความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของ ผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่

4.5 ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

4.6 ประเมินด้านต่าง ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

5. วิธีการที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงเป็นการกระทำ การแสดงออกหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียน ตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีวิธีการประเมิน โดยสังเขปดังนี้ (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 184-193)

5.1 การสังเกต เป็นวิธีการที่ดีมากวิธีหนึ่งในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านการใช้ ความคิด การปฏิบัติงาน และ โดยเฉพาะด้านอารมณ์ ความรู้สึก และลักษณะนิสัยสามารถทำได้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือในสถานการณ์อื่นนอกโรงเรียน เครื่องมือ อื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการสังเกต ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบ บันทึกระเบียบสะสม เป็นต้น

5.2 การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านต่างได้ดี เช่น ความคิด (สติปัญญา) ความรู้สึก กระบวนการขั้นตอนในการทำงาน วิธีแก้ปัญหา ฯลฯ อาจใช้ ประกอบการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มั่นใจมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

5.2.1 ก่อนสัมภาษณ์ควรหาข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียนก่อนเพื่อทำให้ การสัมภาษณ์เจาะตรงประเด็นและได้ข้อมูลยิ่งขึ้น

5.2.2 เตรียมชุดคำถามล่วงหน้าและจัดลำดับคำถามช่วยให้การตอบไม่วกวน

5.2.3 ขณะสัมภาษณ์ครูใช้วาจา ท่าทาง น้ำเสียงที่อบอุ่นเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกปลอดภัย และแนวโน้มนักเรียนอยากพูด/เล่า

5.2.4 ใช้คำถามที่นักเรียนเข้าใจง่าย

5.2.5 อาจใช้วิธีสัมภาษณ์ทางอ้อมคือ สัมภาษณ์จากบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียน เช่น เพื่อนสนิท ผู้ปกครอง เป็นต้น

5.2.6 การตรวจงาน เป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นการนำผลการประเมินไป ใช้ทันทีใน 2 ลักษณะ คือ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อปรับปรุงการสอนของครู จึงเป็นการ ประเมินที่ควรดำเนินการตลอดเวลา เช่น การตรวจแบบฝึกหัด ผลงานภาคปฏิบัติ โครงการ/ โครงการต่าง ๆ เป็นต้น งานเหล่านี้ควรมีลักษณะที่ครูสามารถประเมินพฤติกรรมระดับสูงของ นักเรียนได้ เช่น แบบฝึกหัดที่เน้นการเขียนตอบ เรียบเรียง สร้างสรรค์ (ไม่ใช่แบบฝึกหัดที่เลียน แบบข้อสอบเลือกตอบซึ่งมักประเมินได้เพียงความรู้ความจำ) งาน โครงการ โครงการ ที่เน้นความ

คิดขั้นสูงในการวางแผนจัดการ ดำเนินการและแก้ปัญหาสิ่งที่ควรประเมินควบคู่ไปด้วยเสมอในการตรวจงาน (ทั้งงานเขียนตอบและปฏิบัติ) คือ ลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน

5.2.7 การรายงานตนเอง เป็นการให้นักเรียนเขียนบรรยายหรือตอบคำถามสั้น ๆ หรือ ตอบแบบสอบถามที่ครูสร้างขึ้น เพื่อสะท้อนถึงการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งความรู้ ความเข้าใจ วิธีคิด วิธีทำงานความพอใจในผลงาน ความต้องการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

ตัวอย่างคำถามให้นักเรียนเขียนตอบสั้น ๆ เพื่อสะท้อนความคิด วิธีการทำงาน หรือนุคลิกภาพของนักเรียน

5.2.8 การใช้บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากเพื่อนครู – โดยประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน (ประเมินเดือนละครั้ง)

จากเพื่อนนักเรียน – โดยจัดชั่วโมงสนทนา วิพากษ์ผลงาน (นักเรียนต้องได้รับคำแนะนำมาก่อนเกี่ยวกับหลักการ วิธีวิจารณ์เพื่อการสร้างสรรค์)

จากผู้ปกครอง – โดยจดหมาย / สารสัมพันธ์ที่ครู หรือ โรงเรียนกับผู้ปกครองมีถึงกันโดยตลอดเวลา โดยการประชุมผู้ปกครองที่โรงเรียนจัดขึ้น หรือ โดยการตอบแบบสอบถามสั้น ๆ

5.2.9 การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง ในกรณีที่ครูต้องการใช้แบบทดสอบ ขอเสนอแนะให้ใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติที่เน้นการปฏิบัติจริง ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ปัญหาต้องมีความหมายต่อผู้เรียน และมีความสำคัญเพียงพอที่จะแสดงถึงภูมิความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นนั้น ๆ

2) เป็นปัญหาที่เลียนแบบสภาพจริงในชีวิตของนักเรียน

3) แบบสอบต้องครอบคลุมทั้งความสามารถและเนื้อหาตามหลักสูตร

4) นักเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถ ความคิดหลาย ๆ ด้านมาผสมผสาน และแสดงวิธีคิดได้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน

5) ควรมีคำตอบถูกได้หลายคำตอบ และมีวิธีการหาคำตอบได้หลายวิธี

6) มีเกณฑ์การให้คะแนนตามความสมบูรณ์ของคำตอบอย่างชัดเจน

5.2.10 การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน แฟ้มสะสมงานหมายถึง สิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียนอย่างมีจุดประสงค์ อาจเป็นแฟ้ม กล่อง แผ่นดิสก์ อัลบั้ม ฯลฯ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายาม ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้น ๆ หรือหลาย ๆ เรื่อง การสะสมนั้น

นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การเลือก เกณฑ์การตัดสิน ความสามารถ/คุณสมบัติ หลักฐานการสะท้อนตนเอง

การประเมินผล โดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ได้รับความนิยมน้อยกว่าหลายวิธีหนึ่ง เพราะใช้การประเมินให้ผูกติดอยู่กับการสอนและมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนที่ชัดเจน

วิธีการประเมินตามสภาพจริงที่ได้กล่าวแล้วนั้น การที่จะได้มาซึ่งผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียน ครูควรใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลาย ๆ วิธีผสมผสานกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้านและมีจำนวนมากเพียงพอที่จะประเมินผลที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอย่างมั่นใจหลักเกณฑ์ วิธีการให้คะแนนตามแนวทางการประเมินตามสภาพจริงการให้คะแนน

หลักเกณฑ์และวิธีการให้คะแนนตามแนวทางของการประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน ทำได้ใน 2 แนวทาง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 12-14) ดังนี้

แนวทางที่ 1

ให้คะแนนในลักษณะภาพรวม เป็นการให้คะแนนในความหมายว่า คะแนนนั้นเป็นตัวแทนความประทับใจในผลงานทั้งหมดรวมทุกด้านแล้ว มักใช้กับเรื่องมีอวัคประเมินผลที่เป็น Authentic Test

ตัวอย่างการให้คะแนนในลักษณะภาพรวม

ตัวอย่างที่ 1 กำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนคิด แล้วให้ตอบพร้อมอธิบายวิธีการคิด

เกณฑ์การให้คะแนน

0 = ไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกและอธิบายวิธีคิดไม่ได้

1 = ไม่ตอบ แต่แสดงวิธีคิดเล็กน้อย วิธีคิดมีแนวทางจะนำไปสู่คำตอบได้

2 = ตอบผิดแต่มีเหตุผลหรือเกิดจากการคำนวณผิดพลาด แต่มีแนวทางไปสู่

คำตอบที่ชัดเจน

3 = คำตอบถูก เหตุผลถูกต้อง อาจมีข้อผิดพลาดบ้าง

4 = คำตอบถูก แสดงเหตุผลถูกต้อง แนวคิดชัดเจน

ตัวอย่างที่ 2 ใช้แนวคิดคล้ายการประเมินแบบอิงกลุ่ม คือ แบ่งงานนักเรียน

ออกเป็น 3 กอง

กองที่ 1 งานที่มีคุณภาพพิเศษ

กองที่ 2 งานที่ได้รับการยอมรับ

กองที่ 3 งานที่ไม่ได้รับการยอมรับ

แบ่งงานแต่ละกองออกเป็น 2 ระดับ แต่ละกองจะได้ระดับคะแนนเป็น 5-6, 3-4, และ 1-2 ตามลำดับ พร้อมทั้งอธิบายลักษณะงานแต่ละกอง สำหรับงานที่แสดงว่าไม่ได้ใช้ความพยายามเลยให้ “0” คะแนน

แนวทางที่ 2

ให้คะแนนในลักษณะวิเคราะห์งานเป็นส่วนย่อย เป็นการแตกย่อยผลสัมฤทธิ์ของงานหนึ่ง ๆ ออกเป็นหลาย ๆ ด้าน เพื่อวิเคราะห์ระดับความสำเร็จแต่ละด้านในงานนั้น ของนักเรียน ข้อมูลมีประโยชน์มากต่อการพัฒนาการเรียนการสอน มักใช้ประเมินเพิ่มเติม

ตัวอย่างข้อสอบและวิธีการให้คะแนนในลักษณะวิเคราะห์งานเป็นส่วนย่อย

การประเมินภาพวาด (ศิลปะศึกษา) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2540 : 17 ; อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537)

การจัดองค์ประกอบ

- 1 คะแนน องค์ประกอบภาพน้อยหรือมากเกินไป เนื้อหาไม่ตรงจุดมุ่งหมาย ระยะเวลามีระยะเดียว
- 2 คะแนน องค์ประกอบภาพกระจายจนไม่มีจุดเด่น ระยะเวลาผิดขนาดในบางส่วน
- 3 คะแนน ภาพมีความสมดุล จุดเด่นภาพชัดเจน เหมาะสม มีการใช้ระยะเวลาใกล้-ไกล นำสายตาไปยังจุดเด่น

ใช้ระยะเวลาใกล้-ไกล นำสายตาไปยังจุดเด่น

การผสมสี

- 1 คะแนน บีบสีจากหลอด ระบายบนกระดาษเลย และไม่สามารถผสมสีได้ตามต้องการ

2 คะแนน ใช้จานสีในการผสมสี แต่สีเหลวหรือข้นเกินไป

3 คะแนน ผสมสีได้เหมาะสมและใช้สีได้ใกล้เคียงความจริง ฯลฯ

กล่าวโดยสรุป วิธีการให้คะแนนตามแนวประเมินตามสภาพจริง เน้นที่การให้ข้อมูลที่สามารถบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความรอบรู้ของนักเรียนว่ามีลักษณะอย่างไรและความสำเร็จหรือความรอบรู้ในระดับที่แตกต่างกันนั้น มีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร ไม่ใช่ให้ความหมายเพียงแค่การได้/ตก หรือ ผ่าน/ไม่ผ่าน หรือระดับของการผ่านเท่านั้น นอกจากนี้การนำผลประเมินไปใช้ประโยชน์ด้านการตัดสินใจผลการเรียนก็มีความสำคัญเป็นอันดับรองจากการนำไปใช้เพื่อพัฒนานักเรียนและตัวครู

สรุปการประเมินตามสภาพจริงคือ กระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำ หรือผลิต จากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่อยู่ในระดับความสำเร็จใด

การวิจัยปฏิบัติการ

1. ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการ

จากที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 30 ได้กำหนด ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้นการวิจัยจึงได้รับความสนใจจากสถานศึกษาต่าง ๆ และแต่ละสถานศึกษาให้ความสำคัญอย่างจริงจัง มีการอบรม มีการประชุมเชิงปฏิบัติการต่าง ๆ มากมาย ซึ่งผู้เขียน ได้ศึกษาและค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแล้วพบว่า การจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้ผลนั้นต้องทำการวิจัยเป็นฐาน (Research-Based) ซึ่งเดิมก็มีการวางแผน มีการปฏิบัติลงมือทำ มีการตรวจสอบ และการปรับปรุงอยู่แล้ว แต่ก็ต้องทำการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2544 : 4) ได้ให้ความหมายการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนว่า เป็นวิธีการที่มุ่งแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานหน้าที่ในชีวิตประจำวันของผู้วิจัยหรือผู้ร่วมวิจัยหรือพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น จากการศึกษาวิธีการแก้ปัญหาแล้วนำมาทดลองปฏิบัติศึกษาผลที่เกี่ยวข้อง ถ้าไม่บรรลุตามที่มุ่งไว้จะอย่างไร ให้ทดลองปรับปรุงในส่วนที่ไม่ได้ผล โดยเพิ่มวิธีการ เทคนิคต่าง ๆ แล้วทดลองปฏิบัติใหม่ ตรวจสอบผล

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 3) ได้ให้ความหมายการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนว่าเป็นการศึกษาค้นคว้าของครู ซึ่งจัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา (Problem Solving) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือพฤติกรรมของนักเรียน การวิจัยในชั้นเรียนไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการที่น่าเชื่อถือและเป็นระบบในการแสวงหาคำตอบเท่านั้น แต่เป็นการคิดค้นที่เน้นการแก้ปัญหาในสภาพการณ์หรือบริบทของชั้นเรียนอีกด้วย

สูกัน เทียนทอง (2546 : 29) ได้กล่าวถึงความหมายการวิจัยปฏิบัติการว่า การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง กระบวนการ โดยให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้การปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคล ที่ร่วมกันปฏิบัติและพัฒนางานอย่างมีระบบ เพื่อ แก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ให้ดียิ่งขึ้นเป็นการวิจัยเพื่อนำผลมาใช้แก้ปัญหาอย่างรีบด่วนหรือปัจจุบันทันที ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) การสะท้อนผล (Reflection)

2. จุดมุ่งหมายและลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ

เคมมิส และ เมคแทกการ์ด (Kemmis และ Mctaggart, 1988 : 6-7) มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยปฏิบัติการเพื่อ

- 2.1 เพื่อแสวงหาแนวทางและเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการตามภารกิจของโรงเรียน
- 2.2 เพื่อแสวงหาเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียน
- 2.3 เพื่อให้การเรียนรู้ที่มีหลักการและเหตุผลด้วยตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เก่ง ดี และมีความสุข

3. ลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ

ลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการของ เคมมิส และ เมคแทกการ์ด (Kemmis และ Mctaggart, 1988 : 8-10) มีดังนี้

- 3.1 มุ่งแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ในชีวิตประจำวันของครูผู้วิจัย ซึ่งจะพบว่าในการปฏิบัติงานมักพบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ คุณควรจะคิดค้นหาวิธีการแก้ปัญหา แล้วนำมาลองปฏิบัติ ศึกษาผลที่เกิดขึ้นว่าสามารถแก้ปัญหานั้นได้หรือไม่ แก้ได้มากน้อยเพียงใด ถึงระดับที่ต้องการหรือไม่ มีเงื่อนไขอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง กรณีที่ยังไม่บรรลุตามที่มุ่งหวังไว้จะทำอย่างไรลองปรับปรุงในส่วนที่ไม่ค่อยได้ผล เพิ่มวิธีการเทคนิคต่าง ๆ แล้วลองนำไปปฏิบัติใหม่ ตรวจสอบผล ฯลฯ ลักษณะเช่นนี้คือตัวอย่าง ของวิจัยปฏิบัติการ

3.2 มีการลงมือปฏิบัติหรือกระทำ ปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งอาจสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ตามที่วางแผนไว้ ซึ่งจะยุติการศึกษาเรื่องนี้หรืออาจต้องทำการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนพบแนวทางที่ดีตามที่มุ่งหวังไว้ก็ได้

3.3 ผู้วิจัยอาจทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาของตนเองด้วยตนเองคนเดียว หรือ ทำการวิจัยร่วมกับ (Participatory) หลายคนก็ได้ เช่น ร่วมกับครูคนอื่น ๆ ผู้ปกครอง นักเรียน เป็นต้น

3.4 เน้นการวิจัยเฉพาะที่ ไม่มุ่งการนำผลการวิจัยมาใช้ในการสรุปอ้างอิง หรือสรุปครอบคลุม กล่าวคือ ผู้วิจัยลงมือการเพื่อการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการปฏิบัติงานของตนไม่ได้มุ่งนำไปใช้ในที่อื่น ๆ

3.5 ในการดำเนินการวิจัย ครูผู้วิจัยอาจมีการเปลี่ยนแปลงในจุดมุ่งหมายและวิธีการวิจัยเพื่อให้เกิดความเหมาะสมบรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้นก็ได้

4. หลักการ ของการวิจัยปฏิบัติการ

เคมมิส และ เมคเทการ์ต (Kemmis และ McTaggart, 1988 : 11-13) มีหลักการสำคัญ 16 ประการ สรุปได้ดังนี้

4.1 เพิ่มพูนความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ

4.2 มุ่งปรับปรุงการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานของบุคคล

4.3 เน้นที่ปัญหาเร่งด่วนของผู้ปฏิบัติงาน

4.4 ให้ความสำคัญต่อความร่วมมือกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.5 ดำเนินการวิจัยภายใต้สถานการณ์ที่กำลังเป็นปัญหา

4.6 ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรมชาติ

4.7 เน้นการศึกษาเฉพาะกรณีหรือศึกษาเฉพาะหน่วยเดียว

4.8 ไม่มีการควบคุมหรือจัดกระทำต่อตัวแปร

4.9 ปัญหา วัตถุประสงค์ และระเบียบวินัย มีลักษณะเป็นกระบวนการสืบเสาะหา

ความรู้ ความจริง

4.10 มีการประเมินหรือสะท้อนผลที่เกิดขึ้นเพื่อทบทวน

4.11 ระเบียบวิธีวิจัยมีลักษณะเป็นนวัตกรรม สามารถคิดขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับ

ปัญหาได้

4.12 กระบวนการศึกษามีความเป็นระบบหรือเป็นวิทยาศาสตร์

4.13 มีการแลกเปลี่ยนผลวิจัยและการนำไปใช้จริง

4.14 ใช้วิธีการบรรยายข้อมูล หรือการอภิปรายร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ

4.15 คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องมาจากการทำความเข้าใจ การตีความหมาย

และการคิดอย่างอิสระ

4.16 เป็นการวิจัยที่ปล่อยความคิดอย่างอิสระ และเป็นการเสริมสร้างพลังร่วมในการทำงาน (Empowerment) ให้ผู้เกี่ยวข้อง

5. ขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research)

ในประเทศออสเตรเลีย เคมมิสและเมคเทคการ์ด (Kemmis และ Mctaggart, 1988 : 12-15) ได้นำแนวคิดการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาของออสเตรเลียจนได้รับการยอมรับและเผยแพร่ไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งความคิดของเคมมิสและเมคเทคการ์ด (Kemmis และ Mctaggart) นั้นการวิจัยปฏิบัติการคือการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และการร่วมมือกันเป็นหมู่คณะ ดังนั้นในขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ จึงต้องกำหนดจุดสนใจร่วมกัน (Thematic Concern) เช่นสนใจที่จะพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหรือเนื้อหาที่จะสอน การพัฒนาระบบงานต่าง ๆ การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการวิทยาศาสตร์ให้ลึกซึ้ง เป็นต้น เมื่อได้จุดสนใจร่วมกันแล้วก็จะนำไปสู่การปฏิบัติที่สำคัญ 4 ประการ ที่เกี่ยวข้องกันเป็นวงจร คือ

5.1 การวางแผน (Planning) เป็นการพัฒนาแผนการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงสิ่งที่มีปัญหา ซึ่งเป็นแนวการปฏิบัติงานที่มีโครงสร้างและแนวทาง การวางแผนต้องมีความยืดหยุ่น และต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อแผนที่กำหนดไว้

5.2 การปฏิบัติ (Action) เป็นการปฏิบัติตามแผน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้อย่างละเอียด รอบคอบ และมีการควบคุมอย่างสมบูรณ์

5.3 การสังเกต (Observation) การสังเกตผลการปฏิบัติ เป็นการบันทึกข้อมูลหลักฐาน หรือร่องรอยต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติ โดยอาจใช้วิธีการวัดแบบต่าง ๆ เข้ามาช่วยซึ่งสารสนเทศจากการสังเกตนี้จะนำไปสู่การสะท้อนและปรับปรุงการปฏิบัติอย่างเข้าใจและ ถูกทิศทาง

5.4 สะท้อนผล (Reflection) การสะท้อนผลการปฏิบัติ เป็นกระบวนการทบทวนการปฏิบัติจากบันทึกที่ได้จากการสังเกตว่าได้ผลเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อขัดแย้งอย่างไร เพื่อเป็นพื้นฐาน การวางแผนในวงจรต่อไป

ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการวิจัยปฏิบัติการวิจัย จึงประกอบด้วยจุดสำคัญทั้ง 4 จุดดังที่กล่าวมาคือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งมีการเคลื่อนไหวลักษณะ “เกลียวสว่าน” ไปในทั้ง 4 จุด ไม่อยู่นิ่ง และไม่จบลงด้วยตัวเอง การวิจัยปฏิบัติการ คือการวิจัยที่ใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ โดยผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและวิเคราะห์สะท้อนผลการ

ปฏิบัติ จากการใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตและการสะท้อนผลการปฏิบัติ ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องกันไป ผลที่ได้นำไปปรับแผนเข้าสู่วงจรใหม่จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง หรือพัฒนาสภาพการณ์ของสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

รัตนพร ระวังทุกข์ (2542 : 1) ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการหรือโครงการที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ปัจจุบันหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะใช้คำว่า แผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา รายปี หรือรายภาค และหน่วยการเรียนรู้ ที่จัดทำกำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้

เขียน วันทนีชตระกูล (2551 : 1) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้คือการนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน และการวัดผล ประเมินผล โดยจัดเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในห้องเรียน

สงบ ลักษณะ (2553 : 1) ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการสอนสำหรับครู ชี้แนะนำวิธีการสอน การจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามเนื้อหา การเขียนสะกดคำเพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 310) กล่าวว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ เกิดขึ้นจากความพยายามตอบคำถามดังต่อไปนี้

- 2.1 สอนอะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)
- 2.2 เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)

- 2.3 ด้วยสาระอะไร (โครงสร้างเนื้อหา)
- 2.4 ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการสอน)
- 2.5 ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนการสอน)

ดังนั้นการเขียนแผนการสอนต้องเขียนให้ครบทุกหัวข้อดังกล่าวมาเพื่อให้เกิดผลต่อผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ประโยชน์ของแผนการสอน

- 3.1 ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
- 3.2 ช่วยให้ผู้ครุมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และสอนได้ทันเวลา
- 3.3 เป็นผลงานวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
- 3.4 ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้มาสอนแทนในกรณีที่ผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กิ่งเพชร ป็องแก้ว (2545 : 70-71) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้ผังความสัมพันธ์ความหมาย และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษาหน่วยนิเทศกรรมสามัญผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วินัย ชินบุตร (2547 : 165-166) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนภูมิกราฟิก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ใช้จำนวน 27 คน เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ เทคนิคการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้างโดยการบันทึกวิดีโอ การสังเกตของผู้ร่วมวิจัย การเขียนอนุทินของนักเรียน และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างโดยการบันทึกเทป พบว่า การใช้แผนภูมิกราฟิกในการอ่าน นักเรียนอ่านจับใจความ สรุปความจากเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น อ่านเร็วขึ้น นักเรียนอ่านอย่างมีจุดหมายและสามารถสรุปเนื้อหาจากบทอ่านได้โดยใช้แผนที่ความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน

นุชศรา ครุพาณิชย์ (2546 : 86) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคการสร้างผังโยงความสัมพันธ์ความหมายรูปแมงมุมควบคู่กับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคลที่มีต่อทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคการสร้างผังโยงความสัมพันธ์ความหมายรูปแมงมุมควบคู่กับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

สุชาดา กล่องพุดชา (2547 : 105-106) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สื่อสภาพจริง ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2546 ภาคเรียนที่ 1 มีจำนวน 45 คน การศึกษาค้นคว้านี้พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อสภาพจริงทำให้ครูผู้สอนได้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการทักษะการอ่านเพิ่มขึ้น

สุภาภรณ์ สุริยวงษ์ (2548 : 83 - 84) ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษระหว่างก่อนและหลังเรียนรวมทั้งศึกษาความพึงพอใจต่อการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อในชีวิตประจำวัน ผลของการใช้สื่อในชีวิตประจำวันอย่างหลากหลาย ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษโดยภาพรวมสูงขึ้นหรือเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนจริง และมีความพึงพอใจในการสอนอยู่ในระดับมาก

วันเพ็ญ สุขเกษม (2550 : 68-69) ใช้สื่อสภาพจริงเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนก่อนและหลังการใช้สื่อสภาพจริงพบว่า ความสามารถในการอ่านและการเขียนอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงขึ้นหลังจากการใช้สื่อสภาพจริง

ฉัตรชัย ศรีสมบุรณ์ (2551 : 65 - 67) ได้ทำการศึกษาผลการสอนแบบร่วมมือค้นคว้าภายในกลุ่มโดยใช้สื่อสภาพจริง ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นมาก สืบเนื่องจากการปฏิบัติกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ ศึกษาค้นคว้านั้นช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสิ่งที่ได้เรียนรู้มีความทันสมัยเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถพบเห็นได้ทุกที่ สามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ ทำให้เกิดความสนใจในการเรียน

อภิศักดิ์ อินทร์ตา (2553 : 122-123) ใช้เทคนิคการสอนแบบแสดง การคิดเป็นถ้อยคำควบคู่กับการทำแผนผังสรุปโยงเรื่องที่อ่าน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ

ความเข้าใจ มีประสิทธิภาพ 76.67/77.44 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนได้คะแนนจากการทำกิจกรรม และทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียนทั้ง 7 แผนการจัดการเรียนรู้ คิดเป็น ร้อยละ 76.67 และได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจหลังเรียนร้อยละ 77.44 แสดงว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2. งานวิจัยต่างประเทศ

จอห์นส์ (Johns. 1998 : 404-407) ได้ศึกษาผลการใช้บทเรียนที่นำมาจากเอกสารจริง กับนักศึกษาวิชาชีพครูของสถาบันเทคโนโลยีในประเทศจีน โดยให้นักศึกษาแต่ละคนเลือกอ่านบทอ่านที่ตนสนใจ และคิดว่ามีประโยชน์ จากนิตยสาร วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษแล้วเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเขียนและพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่ตนอ่านแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ใช้บทเรียนที่นำมาจากเอกสารจริงมีความสามารถในการอ่านและมีแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้น

ซามิน ราฟีก คาลี และ เจียสเวีย กอ (Samin rafiq kaylee and jeanswear co. 2000 : 1-9) ใช้แผนที่ความคิด กับนักเรียนระดับประถมศึกษาในการปัญหาทักษะการคิด สมารถในการจำ การจัดระเบียบของความคิด การวางแผนและการตัดสินใจในการเรียนวรรณกรรมภาษาอังกฤษ โดยประยุกต์ใช้แผนที่ความคิดเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายในสิ่งที่พวกเขาอ่านและเขียนแผนที่ความคิด โดยการเชื่อมต่อระหว่างความคิด แนวความคิดและข้อมูลด้วยสี สัญลักษณ์ ตัวเลข เส้นและลูกศร สามารถนำมาใช้ในเกือบทุกกิจกรรมในการแสดงความคิดอย่างสร้างสรรค์

ชว่น ชู เฟ็ง (Shu-Chuan Peng. 2010 : 111) ได้ศึกษาผลกระทบของการรวมแผนที่ความคิดและหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับความสามารถเข้าใจในการอ่านและแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตเทศบาลเมืองเกาสง ประเทศไต้หวัน จำนวน 28 คน นักเรียนในกลุ่มควบคุม จำนวน 24 คน ซึ่งใช้การเรียนการสอนการอ่านแบบดั้งเดิมได้ดำเนินการทดสอบเวลา 8 สัปดาห์ จำนวน 16 บทเรียน ในแต่ละชั้นเรียน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความเข้าใจการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ การอ่านแบบสอบถามแรงจูงใจ ก่อนและหลังการทดลองที่เหมาะสมของนักเรียนที่ได้รับการบริการโดยวิธีการของสถิติเชิงพรรณนา t - test และ ANCOVA สองทาง การค้นพบคือ

1. ทั้งแผนที่ความคิดและหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอนการอ่าน สามารถเพิ่มความสามารถในการทำความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. ความสามารถของนักเรียนที่เรียนโดยแผนที่ความคิด การอ่านสูงกว่า ผู้ที่ได้รับการสอนการอ่านแบบดั้งเดิม
3. นักเรียนที่ได้เรียนโดยแผนที่ความคิดมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. ทั้งแผนที่ความคิดและหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์ในการสอนอ่านสามารถเพิ่มแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
5. แรงจูงใจในการอ่านของผู้เรียนที่เรียนโดยแผนที่ความคิด และหนังสือภาพอิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนการอ่านแบบดั้งเดิม

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการอ่านจากสื่อสภาพจริงโดยเทคนิคแผนที่ความคิด มาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ จะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการปรับเปลี่ยนและพัฒนากระบวนการคิดของตนเองให้มีประสิทธิภาพตลอดจนการนำความเข้าใจจากกระบวนการคิด เพื่อทำความเข้าใจในบทอ่านมาสรุปและถ่ายทอดออกมาเป็นภาพในรูปแบบของแผนที่ความคิดสรุปโยงเรื่อง ซึ่งจะเป็นการทบทวนตรวจสอบ และเน้นความเข้าใจของผู้เรียนอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้กระบวนการแผนที่ความคิดในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูให้มากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี จิตวิทยาการเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการใช้แผนที่ความคิดในการจัดการเรียนรู้

ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง สรุปความและอธิบายรายละเอียด โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ เคมมิส และ เมคเทกการ์ด (Kemmis And McTaggart) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ใน 1 วงจรดังนี้

1. ขั้นที่ 1 วางแผน (Planning) เตรียมแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจจากสื่อสภาพจริง โดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิด ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้
 - 1) กิจกรรมก่อนอ่าน (Pre-reading) 2) กิจกรรมระหว่างอ่าน (while-reading) 3) กิจกรรมหลังอ่าน (Post-reading)
2. ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Action) ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบวัดทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจำนวน 20 ข้อ
3. ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observation) สังเกตและบันทึกเกี่ยวกับพฤติกรรม การเรียนของนักเรียน และพฤติกรรมการสอนของครู
4. ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบวัดทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจำนวน 20 ข้อ และนำผลการปฏิบัติมาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาในวงจรต่อไป ตามแผนแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์และอภิปรายต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพ ได้แก่ แบบประเมินผลงาน, แบบทดสอบวัดทักษะการอ่าน, แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู, แบบสังเกตพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

ผลการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
จากสื่อสภาพจริง โดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิด